

Psalm 3

1 Een psalm van David, toen hij vluchtte voor zijn zoon Absalom.

In het eerste vers van Psalm 3 wordt de naam van de dichter vermeld en de gelegenheid waarbij het lied ontstond. In de geschiedenis van Davids vlucht voor Absalom, die in 2 Sam. 15-19 is opgetekend, zijn de gebeurtenissen die in de psalm worden genoemd aan te wijzen. Het lied valt uiteen in drie delen, die elk worden afgesloten met het woord “Sela”. Eerst worden de tegenstanders beschreven: hoe talrijk ze waren en wat ze over de koning zeiden (vs.2-3). Ondanks hun dreiging vertrouwde de dichter op de HEERE (vs.4-5). Hij was niet bang voor de confrontatie met zijn vijanden, want God zou hem verlossen en Zijn volk zegenen (vs. 6-9).

2 HEERE, hoe talrijk zijn mijn tegenstanders; velen staan tegen mij op.

Toen Absalom een staatsgreep pleegde, kreeg hij een groot deel van het volk Israël achter zich (2 Sam. 15:13). Zelfs sleutelfiguren uit Davids regering, zoals de raadsheer Achitofel, kozen partij voor de opstandelingen (2 Sam. 15:31). De oudsten van Israël sloten zich bij Absalom en Achitofel aan (2 Sam. 17:4). David had gehoord (hoewel dit later een vals gerucht bleek) dat Mefibóseth, een zoon van koning Saul, ondanks alle gunsten die hem waren bewezen, de kant van de rebellen had gekozen en verwachtte dat *hij* nu koning over Israël zou worden (2 Sam. 16:3). Vandaar dat de dichter klaagt: “HEERE, hoe talrijk zijn mijn tegenstanders; velen staan tegen mij op” (vgl. Psa. 3:2).

3 Velen zeggen van mijn ziel: Hij heeft geen heil bij God. Sela.

Een man uit de stam Benjamin, een bloedverwant van koning Saul, had de vluchtende David vervloekt en hem nageschreeuwd: “Ga weg, ga weg, man van bloedvergieten, verdorven man! De HEERE heeft op u al het bloed van het huis van Saul, in wiens plaats u geregeerd hebt, doen terugkomen. Nu heeft de HEERE het koninkrijk gegeven in de hand van Absalom, uw zoon. En zie u daar nu in uw ellende, omdat u een man van bloedvergieten bent!” (2 Sam. 16:7-8). Velen zeiden van Davids ziel: “Hij heeft geen heil bij God” (vgl. Psa. 3:3). Uit het feit dat de overgrote meerderheid van het volk partij koos voor Absalom, bleek dat men meende dat de HEERE David had verworpen en dat het met zijn leven was gedaan. Het had er alle schijn van, want de koning had zich niet in Jeruzalem kunnen handhaven en was met een handjevol getrouwen de stad uitgevlucht.

4 U echter, HEERE, bent een schild voor mij, mijn eer; U heft mijn hoofd omhoog.

Ondanks de benarde situatie waarin hij zich bevond en de beschuldigingen van zijn tegenstanders was de dichter ervan overtuigd, dat God hem zou beschermen en in ere

herstellen. Hij zong: “U echter, HEERE, bent een schild voor mij, mijn eer; U heft mijn hoofd omhoog.” (Psa 3:4-5). David was ervan overtuigd, dat hij wel degelijk heil had bij God, wat zijn vijanden ook mochten beweren. Dat God voor Zijn volk een Schild is, wordt in de Bijbel op vele plaatsen gezegd (Psa. 33:20, 84:12; Spr. 30:5). Hij heeft immers aan Abraham beloofd, dat Hij Abrahams Schild zou zijn (Gen. 15:1). David noemt de HEERE in meerdere psalmen zijn Schild (2 Sam. 22:3, Psa. 3:3, 18:3, 28:7, 144:2). Andere psalmdichters deden dat ook (Psa. 119:114). God is de Beschermers van de gelovigen. Al had de dichter bij mensen nauwelijks nog enige eer, de HEERE was zijn eer. Het is de eer van elke gelovige om op God te mogen vertrouwen en tot Hem te mogen roepen. Wie door moeite of verdriet wordt getroffen, buigt zich onder de last (Psa. 38:7, 42:6-7, 44:26, 57:7). Maar wanneer God verlossing geeft, heft Hij het hoofd op van de mens die eens terneergeslagen was.

5 Met mijn stem riep ik tot de HEERE, en Hij verhoorde mij vanaf Zijn heilige berg. Sela.

De psalmist vertelt, dat hij in zijn nood heeft geroepen tot de HEERE. Op het eerste gezicht is het merkwaardig, dat David op die mededeling laat volgen: “en Hij verhoorde mij vanaf Zijn heilige berg”. Hoe kon David nu weten, dat zijn gebed was verhoord? Hij was toch nog altijd op de vlucht? Op deze vraag wordt in de psalm een dubbel antwoord gegeven:

- De dichter had de HEERE leren kennen als zijn Schild, hij was ervan overtuigd dat wie op God vertrouwt door Hem niet wordt beschaamd (Psa. 3:4)
- De gebeurtenissen van de afgelopen nacht hadden het vertrouwen van David bevestigd. De bescherming van de HEERE was al zichtbaar geworden (Psa. 3:6).

6 Ik lag neer en sliep; ik ontwaakte, want de HEERE ondersteunde mij.

De eerste nacht was voor de afloop van de staatsgreep beslissend. Achitofel had Absalom aangeraden om twaalfduizend man op de been te brengen en het zwakke en vermoeide legertje van David tijdens het nachtelijk duister te overvallen. Dan zou de aanhang van David op de vlucht slaan en David zou worden gedood. Als de koning er niet meer was, zou heel het volk voor Absalom partij kiezen (2 Sam. 17:1-4).

Maar Husai, een vriend van David, die aan Absaloms hof als dubbelspion optrad, gaf een andere raad. David zou zijn mannen beslist geen rust gunnen en zich in een onherbergzame plaats verschansen. Een aanval in de nacht zou wel eens kunnen mislukken, en dan zouden vele aanhangers van Absalom naar David overlopen. Het was beter om uit heel Israël een groot leger op de been te brengen en daarmee over enkele dagen de aanval in te zetten. Dan zou David met al zijn aanhangers worden vernietigd (2 Sam. 17:5-13).

De raad van Husai werd aangenomen en de raad van Achitofel werd verworpen, omdat de HEERE Absalom ten val wilde brengen (2 Sam. 17:14). Omdat Husai's list succes had, kon David tijdens de eerste nacht van zijn vlucht rustig slapen. In de morgen kon de koning zingen: "Ik lag neer en sliep, ik ontwaakte, want de HERE ondersteunde mij" (Psa. 3:6, vgl. Psa. 4:9). Uit de bescherming tijdens de nacht bleek, dat de HEERE de roep van David had gehoord (Psa. 3:5).

7 Ik vrees niet voor tienduizenden van het volk, die zich aan alle kanten tegen mij opstellen.

Gods bescherming tijdens de nacht was voor de dichter de aanleiding om de toekomst met vertrouwen tegemoet te zien. Hij zong: "Ik vrees niet voor tienduizenden van het volk, die zich aan alle kanten tegen mij opstellen". David was bemoedigd en opgevrolijkt door de nachtrust die hij had genoten. Hij was ervan overtuigd dat God hem ook tijdens de confrontatie met zijn vijanden zou beschermen. Zelfs al zou hij van alle kanten worden aangevallen door een leger van vele tienduizenden van het volk, dan nog zou hij niet bang zijn. Want de HEERE, Die met hem was, was groter dan welk leger dan ook (vgl. 2 Kon. 6:16, 1 Joh. 4:4)

8 Sta op, HEERE, verlos mij, mijn God, want U hebt al mijn vijanden op de kaak geslagen, de tanden van de goddelozen hebt U stukgebroken.

De koning bad: "Sta op, HEERE, verlos mij, mijn God, want U hebt al mijn vijanden op de kaak geslagen, de tanden van de goddelozen hebt u stukgebroken" (Psa. 3:7-8). "Op de kaak geslagen" en "de tanden stukgebroken" is beeldspraak voor het ontwapenen van een tegenstander. Een roofdier dat geen tanden of kaken meer heeft kan niet langer bijten. Davids verwachting voor de toekomst was gebaseerd op wat de HEERE in het verleden voor hem had gedaan. Al zou Absalom ook nóg zo'n groot leger op de been brengen, hij zou niet in zijn opzet slagen. Ook déze vijanden zouden door God onschadelijk worden gemaakt. Niet in de grootte van een leger of in de hoeveelheid oorlogstuig is de overwinning gelegen, maar in de bijstand van de HERE (vgl. Spr. 21:31 en Hos. 13:4).

9 Het heil is van de HEERE; Uw zegen is over Uw volk. Sela.

Het slot van Psalm 3 is in sommige Bijbelvertalingen weergegeven als een feit: "Uw zegen is over Uw volk" (SV, HSV, NBV). In andere vertalingen is het als een bede weergegeven: "Uw zegen zij over Uw volk" (NBG). Omdat de dichter had gesmeekt: "Sta op, HEERE, verlos mij, mijn God" (Psa. 3:8) ligt een bede het meest voor de hand. David pleitte op wat God vroeger had gedaan. Mocht de opzet van zijn vijanden ook nu verijdeld worden, zoals zijn eerdere belagers door God krachteloos waren gemaakt!

Er is met Davids gebed echter méér aan de hand. Zijn vijanden behoorden tot zijn eigen volk. De tienduizenden die zich tegen hem opstelden, waren tienduizenden van “HET volk”, d.w.z. van Israël (Psa. 3:7). Hoewel velen in Israël zich hadden ontpopt als vijanden (door zich bij Absalom aan te sluiten) en vele anderen het niet openlijk voor hun koning durfden op te nemen, smeekt David om heil en zegen voor Gods volk dat aan zijn zorg was toevertrouwd. Daaruit blijkt, dat hij een goede koning was. David dacht niet alleen aan zijn eigen eer, maar ook aan het welzijn van zijn volk. De koning gedroeg zich als Gods knecht Mozes (Exod. 32:31-32, 33:12-17; Deut. 9:25-29) en als de apostel Paulus (Rom. 9:3). Hij was een “zoon van de Vader in de hemelen” (Matth. 5:44-45), omdat hij net als Stefanus (Hand. 7:60) en de Here Jezus (Luk. 23:34, Jes. 53:12) bad voor zijn vijanden. Hij pleitte voor het zondige Israël.

Een profetie van de dood en de opstanding van Christus

Hoewel de psalm betrekking heeft op Davids bittere ervaringen met zijn zoon Absalom en de dichter in de “ik-vorm” spreekt, was wat hij zei niet alleen van toepassing op hemzelf, maar ook op de Messias. David was een profeet (Hand. 2:30).

Tijdens de slotfase van Zijn aardse leven kon de Messias zeggen: “HEERE, hoe talrijk zijn Mijn tegenstanders, velen staan tegen Mij op” (Psa. 3:2). Een grote menigte was naar de hof van Gethsémané gekomen om Hem gevangen te nemen (Luk.22:47). Tijdens Zijn verhoor door Pilatus en Herodes luisterde een massa mensen mee (Luk. 23:1). Die menigte bestond niet alleen uit “oudsten, overpriesters en Schriftgeleerden” (Luk. 22:66), maar omvatte ook “velen van het volk” (Luk. 23:13). De Jeruzalemmers die de Here slechte enkele dagen eerder hadden begroet met de lofzang: “Hosanna voor de zoon van David! Gezegend Hij die komt in [de] naam van [de] Heer!” (Matth. 21:8-11), riepen nu: “Weg met Hem! Kruisig Hem!” (Matth. 27:22-23, Luk. 23:19-23).

Op de dag van Zijn sterven kon de Messias bidden: “Velen zeggen van Mijn ziel, Hij heeft geen heil bij God” (Psa. 3:3). Zijn tegenstanders zeiden dat Hij de demonen uitwierp met de hulp van Beëlzebul, de opper-demon (Matth. 9:34, 12:24; Mar. 3:22, Luk. 11:15). Toen Hij aan het kruis hing, bespotten men Hem, omdat zijn Vader Hem had overgeleverd in de hand van zijn vijanden. De voorbijgangers lasterden Hem en zeiden: “U die het tempelhuis afbreekt en in drie dagen opbouwt, verlos Uzelf, als U Gods Zoon bent, <en> kom van het kruis af!” (Matth. 27:40). De overpriesters, de Schriftgeleerden en de oudsten zeiden spottend: “Anderen heeft Hij verlost, Zichzelf kan Hij niet verlossen. Hij is koning van Israël – laat Hij nu van het kruis afkomen en wij zullen in Hem geloven. Hij vertrouwt op God – laat Hij <Hem> nu redden als Hij behagen in Hem heeft! Want Hij heeft gezegd: Ik ben Gods Zoon” (Matth. 27:42-43).

Ondanks Zijn ondraaglijk lijden bleef de Gekruisigde op God vertrouwen. Om de vreugde die vóór Hem lag, verdroeg Hij het kruis en verachtte de schande (Hebr. 12:2). Hij beloofde een man die naast Hem hing, dat hij met Hem in het paradijs zou zijn

(Luk. 23:43). Hij was ervan overtuigd, dat de HEERE voor Hem een schild was, Zijn eer, en Degene die Zijn hoofd ophief (Psa. 3:4). Plotseling riep Hij luidkeels: “Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest!” (Luk. 23:46), en daarop stierf Hij. Hij riep tot de HEERE, en de HEERE verhoorde Hem vanaf Zijn heilige berg (vgl. Psa. 3:5). Nadat Hij Zijn geest had bevolen in de handen van Zijn Vader, wekte de Vader Hem op uit de doden en bekleedde Hem met onvergankelijke heerlijkheid (Hand. 2:32-36, 13:27-39).

Op de Paasmorgen kon de Messias zeggen: “Ik lag neer en sliep; ik ontwaakte, want de HEERE ondersteunde Mij” (Psa. 3:6). De dood wordt in de Bijbel dikwijls met een “slaap” vergeleken, en de opstanding met een moment van ontwaken. De Vader bewaarde Zijn Zoon toen Hij in het graf lag en maakte Hem na drie dagen wakker. De HEERE wekte de Gekruisigde op uit de doden (Hand. 2:32, 3:15, 13:34), en Hij verhoogde Hem door Zijn rechterhand. De rabbi uit Nazareth die de mensen hadden verworpen werd door de Schepper zowel tot Heer als tot Christus gemaakt (Hand. 2:33,36; 5:30). Zijn hoofd werd opgeheven door God.

De opgestane Messias kan zeggen: “Ik vrees niet voor tienduizenden van het volk, die zich aan alle kanten tegen Mij opstellen” (Psa. 3:7). Hem is immers “alle macht gegeven in hemel en op <de> aarde” (Matth. 28:18). Als “het beest en de koningen van de aarde en hun legers zich verzamelen om tegen Hem oorlog te voeren” (Openb. 19:19), zal God opstaan en zijn Zoon verlossen. Al Zijn vijanden zullen op de kaak worden geslagen en hun tanden zullen worden stukgebroken (Openb. 19:20-21, vgl. Psa. 2:4-9 en 3:8). Dan zal het heil van de HEERE zich openbaren, en Zijn zegen zal zijn over Zijn volk (Openb. 20:4,6; vgl. Psa. 3:9).

* * * * *

